

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie łódzkim w 2017 r.

09.10.2018 r.

 104,7

Wzrost dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego o 4,7 % r/r

W 2017 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego ukształtowały się na poziomie 13978,8 mln zł, tj. o 4,7% wyższym niż przed rokiem.

W 2017 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 5636,72 zł, tj. o 5,1% więcej niż w roku 2016.

W 2017 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 14083,9 mln zł, tj. o 9,1% więcej niż rok wcześniej.

W 2017 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 5679,07 zł, tj. o 9,5% więcej niż w roku 2016.

W 2017 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 105,0 mln zł (wobec nadwyżki w kwocie 439,8 mln zł w 2016 r.).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2017 r. województwo łódzkie obejmowało 21 powiatów, 3 miasta na prawach powiatu oraz 177 gmin. Miasta na prawach powiatu realizują równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządzają jeden budżet, dlatego też dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. A zatem dane zawarte w niniejszym opracowaniu dotyczą 174 gmin, z czego status gminy miejskiej posiada 15 gmin, status gminy miejsko-wiejskiej – 26, a wiejskiej – 133. Liczba jednostek na poszczególnych poziomach podziału terytorialnego i ich status nie uległy zmianie w porównaniu z poprzednim rokiem.

Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

W 2017 r. jednostki samorządu terytorialnego województwa łódzkiego osiągnęły **dochody ogółem** w wysokości 13978,8 mln zł. Na tę kwotę w największym stopniu złożyły się dochody gmin i miast na prawach powiatu (z udziałem odpowiednio 51,0% i 32,6%) oraz, w mniejszym stopniu – dochody powiatów i województwa (odpowiednio 11,4% i 5,0%).

W porównaniu z 2016 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 632,1 mln zł, tj. o 4,7%. Wzrost dochodów odnotowano w gminach (o 9%) i powiatach (o 4,2%). Spadek natomiast wystąpił w dochodach budżetu miast na prawach powiatu (o 0,3%) oraz w budżecie województwa (o 0,8%).

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są **dochody własne**, które w 2017 r. wyniosły 7184,7 mln zł, stanowiąc 51,4% dochodów ogółem. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu – 62,6% i budżecie województwa – 57,1%, nieco mniejszy w budżetach gmin – 46,5%, natomiast najmniejszy w budżetach powiatów – 38,5%. W dochodach własnych jednostek samorządu terytorialnego najważniejszymi pozycjami są udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT). W 2017 r. wpływy z tytułu udziału w PIT wyniosły 2746,4 mln zł, a z tytułu udziału w CIT – 409,0 mln zł, stanowiąc odpowiednio 38,2% i 5,7% dochodów własnych. Największy udział dochodów z podatku od osób fizycznych wystąpił w budżetach powiatów (53,0%), a z podatku od osób prawnych – w budżecie województwa (66,0%). Ponadto dla budżetów gmin i miast na prawach powiatu istotnym źródłem dochodów był podatek od nieruchomości, stanowiący odpowiednio 30,4% i 17,3% dochodów

W porównaniu z 2016 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 4,7%.

własnych tych jednostek. W porównaniu z 2016 r. dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych wzrosły łącznie w jednostkach samorządu terytorialnego o 225,5 mln zł, tj. o 8,9%, a z podatku od nieruchomości – o 74,7 mln zł, tj. o 5,2%. Natomiast dochody z tytułu CIT zmalały o 0,4 mln zł, tj. o 0,1%.

Tablica 1. Dochody, wydatki i wyniki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r

Wyszczególnienie	Dochody	Wydatki	Wynik	Dochody	Wydatki
				2016=100	
w tysiącach złotych					
Ogółem	13978842,9	14083876,1	-105033,2	104,7	109,1
Gminy ^a	7124486,5	7191122,6	-66636,0	109,0	114,3
miejskie	2131205,7	2161384,6	-30178,8	109,2	113,7
miejsko-wiejskie	1571157,5	1586248,1	-15090,5	106,9	112,9
wiejskie	3422123,3	3443490,0	-21366,7	109,8	115,3
Powiaty	1589080,4	1622626,6	-33546,2	104,2	108,5
Miasta na prawach powiatu	4563850,2	4624050,8	-60200,6	99,7	103,4
Województwo	701425,7	646076,1	55349,6	99,2	100,0
na 1 mieszkańca w złotych					
Ogółem	5637	5679	-42	105,1	109,5
Gminy ^a	4283	4323	-40	109,2	114,5
miejskie	3905	3961	-55	109,9	114,3
miejsko-wiejskie	4107	4146	-39	107,0	113,0
wiejskie	4655	4684	-29	109,7	115,2
Powiaty	955	975	-20	104,4	108,7
Miasta na prawach powiatu	5589	5663	-74	100,4	104,1
Województwo	283	261	22	99,5	100,3

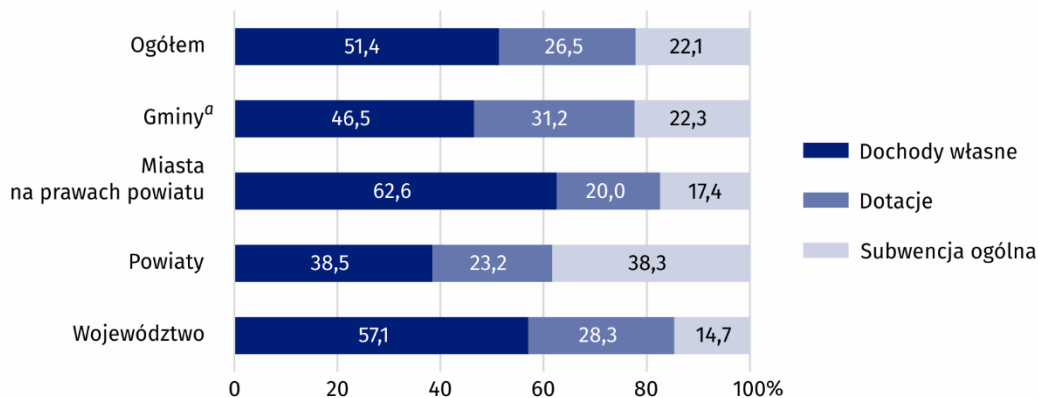
^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu

W 2017 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały **dotacje** w kwocie 3699,8 mln zł, z czego 70,0 mln zł to dotacje z paragrafów 200 i 620 klasyfikacji budżetowej¹. Łącznie dotacje stanowiły 26,5% ogółu dochodów (od 20,0% w budżetach miast na prawach powiatów do 31,2% w budżetach gmin). W stosunku do 2016 r. kwota dotacji ogółem wzrosła o 275,5 mln zł, tj. o 8,0%, a kwota dotacji celowych z budżetu państwa zwiększyła się o 401,5 mln zł, tj. o 14,6%.

¹ Kategoria dotacji z paragrafów 200 i 620 obejmuje dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi lub płatności w ramach budżetu środków europejskich.

Oprócz dochodów własnych i dotacji, w 2017 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego wpłynęła **subwencja ogólna z budżetu państwa** w wysokości 3094,3 mln zł, tj. 22,1% ogółu dochodów. Największy udział w subwencji ogólnej stanowiła część oświatowa – 2459,8 mln zł, tj. 79,5%. Subwencja ogólna miała największy udział w dochodach budżetów powiatów (38,3%), a najmniejszy – w budżecie województwa (14,7%). W porównaniu z 2016 r. kwota subwencji ogólnej wzrosła o 41,2 mln zł, tj. o 1,3%, a subwencja oświatowa zwiększyła się o 13,8 mln zł, tj. o 0,6%.

Wykres 1. Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego według rodzajów w 2017 r

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu

Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego różnią się między sobą wielkością dochodów w przeliczeniu **na 1 mieszkańca**. Przeciętna wartość tego wskaźnika dla gmin w 2017 r. kształtowała się na poziomie 4283,09 zł, przy czym w gminach wiejskich był on o 749,97 zł wyższy niż w gminach miejskich i o 548,63 zł wyższy niż w gminach miejsko-wiejskich. Relatywnie najwyższy dochód odnotowano w gminach wiejskich: Kleszczów (47245,08 zł) i Rząśnia (10898,42 zł), najniższy natomiast wystąpił w gminie miejskiej: Głowno (3386,12 zł) i gminie miejsko-wiejskiej: Łask (3422,80 zł). Z budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca przypadło przeciętnie 5589,10 zł dochodów (w Łodzi – 5616,32 zł, w Piotrkowie Trybunalskim – 5650,55 zł i w Skierniewicach – 5103,24 zł).

Dochody ogółem budżetów powiatów wyniosły średnio 955,32 zł na 1 mieszkańca. Najwyższa wartość wystąpiła w powiatach: zduńskowolskim (1216,18 zł), łęczyckim (1167,11 zł) oraz kutnowskim (1151,03 zł), a najniższa w: skierniewickim (584,13 zł), pączęzańskim (759,16 zł) i zgierskim (777,78 zł).

W 2017 r. na każdego mieszkańca z budżetu województwa przypadło przeciętnie 282,84 zł dochodów ogółem, z czego 161,42 zł to dochody własne budżetu województwa.

Dochody własne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się w 2017 r. na średnim poziomie 1992,91 zł; najwyższe odnotowano w gminach miejskich – 2116,24 zł, a najniższe w gminach miejsko-wiejskich – 1872,14 zł. W gminach wiejskich ukształtowały się na średnim poziomie 1964,22 zł. Największe dochody własne na 1 mieszkańca odnotowano w gminach wiejskich: Kleszczów (43781,75 zł), Rząśnia (8647,45 zł) i Szczerców (5454,06 zł), najniższe natomiast w gminach wiejskich: Kocierzew Południowy (801,08 zł), Żytno (823,57 zł) i Goszczanów (840,95 zł).

W miastach na prawach powiatu na 1 mieszkańca przypadło średnio 3499,28 zł dochodów własnych: w Łodzi (3655,80 zł), w Piotrkowie Trybunalskim (2713,87 zł) i w Skierniewicach (2461,84 zł).

Z kolei w powiatach na 1 mieszkańca przypadło przeciętnie 367,92 zł dochodów własnych. Relatywnie najwyższe dochody własne odnotowano w powiatach: betchatowskim (595,17 zł), brzezińskim (451,96 zł) i łódzkim wschodnim (430,09 zł), a najniższe w: skierniewickim (226,78 zł), opoczyńskim (287,40 zł) i piotrkowskim (293,05 zł).

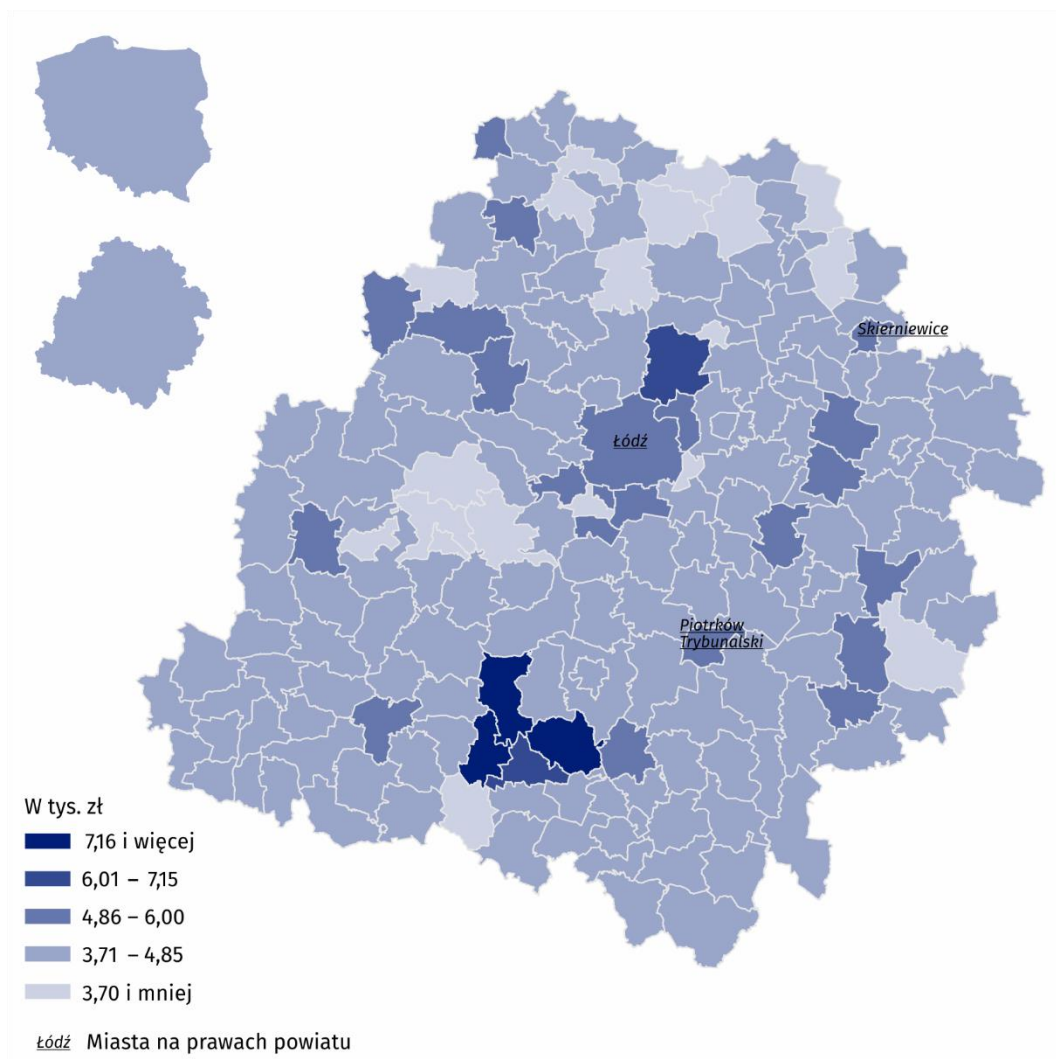
W 2017 r. subwencja ogólna z budżetu państwa stanowiła 22,1% ogółu dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Dochody ogółem budżetów powiatów wyniosły średnio 955,32 zł na 1 mieszkańca.

W 2017 r. na każdego mieszkańca z budżetu województwa przypadło przeciętnie 282,84 zł.

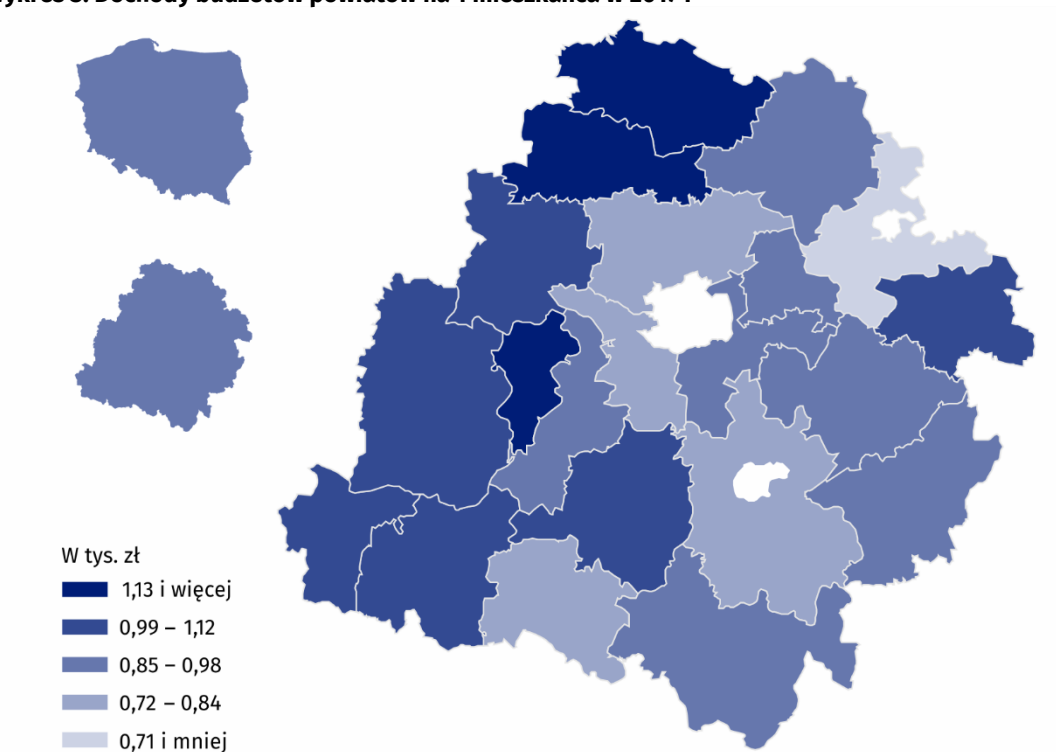
W powiatach na 1 mieszkańca przypadło przeciętnie 367,92 zł dochodów własnych.

Wykres 2. Dochody budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w województwie łódzkim w 2017 r

^a Łódź, Piotrków Trybunalski, Skierniewice są gminami miejskimi mającymi status miasta na prawach powiatu

Wykres 3. Dochody budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2017 r

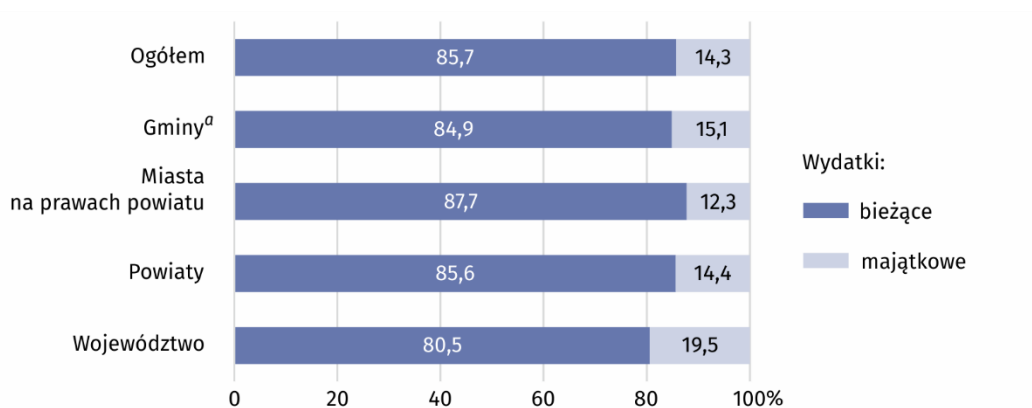
W 2017 r. **wydatki ogółem** jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 14083,88 mln zł, z czego wydatki gmin stanowiły 51,1%, miast na prawach powiatu – 32,8%, powiatów – 11,5%, a województwa – 4,6%. W porównaniu z rokiem 2016, wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 1177,0 mln zł, tj. o 9,1%. Wzrost wydatków ogółem odnotowano w budżetach gmin – o 14,3%, budżetach powiatów – o 8,5% oraz budżetach miast na prawach powiatu – o 3,4%. Natomiast wydatki budżetu województwa utrzymały się na tym samym poziomie.

Głównym obciążeniem dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego były **wydatki bieżące**, które w 2017 r. wyniosły 12065,4 mln zł, stanowiąc 85,7% wydatków ogółem. Z tej kwoty najczęściej przeznaczono na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 4883,8 mln zł, na zakup materiałów i usług – 2703,2 mln zł oraz na świadczenia na rzecz osób fizycznych – 2622,4 mln zł. Wymienione rodzaje wydatków stanowiły odpowiednio 34,7%, 19,2% i 18,6% ogółu wydatków. W porównaniu z 2016 r. wydatki bieżące wzrosły o 870,3 mln zł, tj. o 7,8%. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia kwoty przeznaczonej na świadczenia na rzecz osób fizycznych – o 386,2 mln zł, tj. o 17,3%. **Wydatki majątkowe** wyniosły 2018,5 mln zł i stanowiły 14,3% wydatków ogółem. Na **inwestycje** przeznaczono 1900,0 mln zł (13,5% wydatków ogółem), co stanowiło 94,1% wydatków majątkowych. W porównaniu z 2016 r. wydatki majątkowe były wyższe o 306,7 mln zł, tj. o 17,9%, w tym inwestycyjne o 301,8 mln zł, tj. o 18,9%.

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego, w porównaniu do roku 2016 były wyższe o 9,1%.

Głównym obciążeniem dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące, które w 2017 r. stanowiły 85,7% wydatków ogółem.

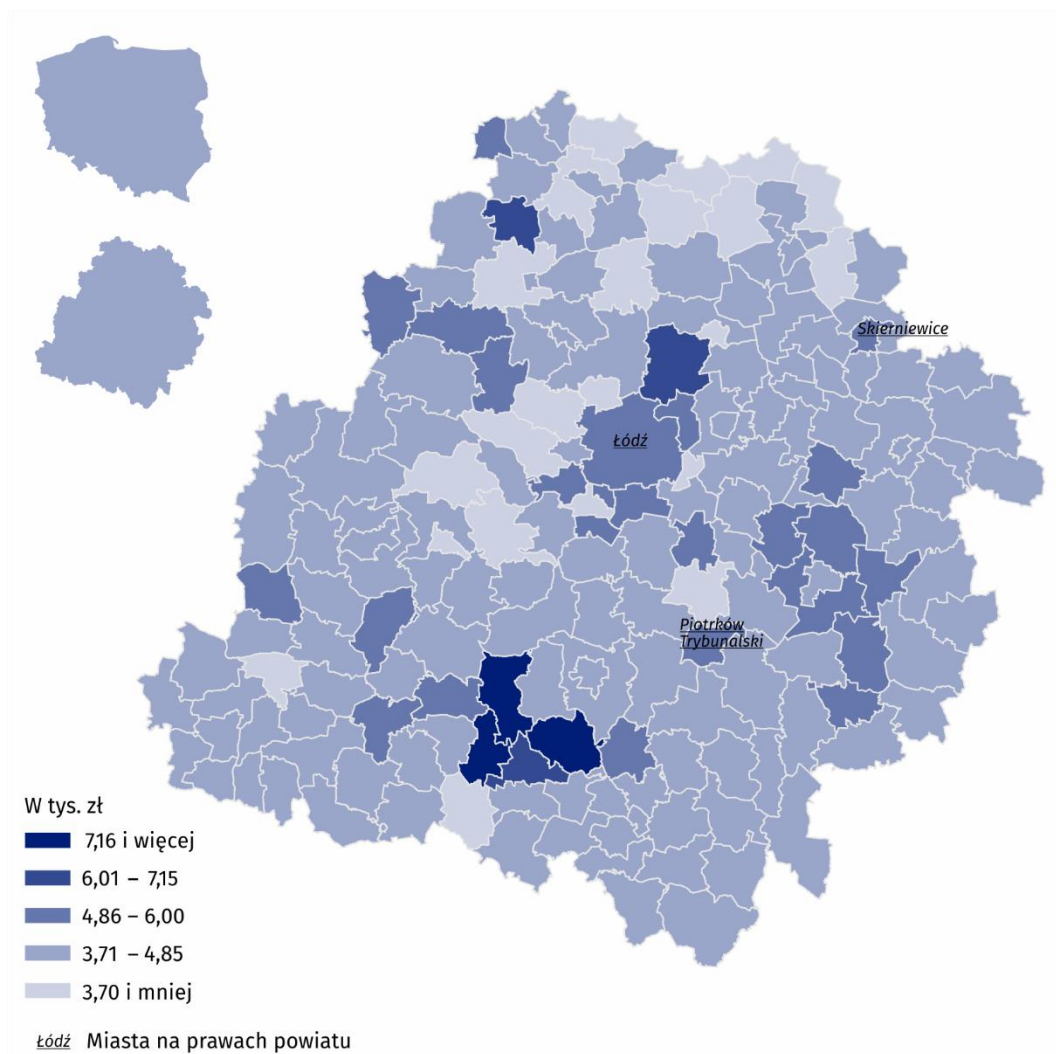
Wykres 4. Struktura wydatków jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w województwie

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu

Porównując strukturę wydatków **według rodzajów** dla poszczególnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego można stwierdzić, że najwyższy udział wydatków bieżących odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (87,7%), a najniższy w budżecie województwa (80,5%). Na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń relatywnie najczęściej wydano z budżetów gmin (łącznie 32,4% wydatków ogółem), a najmniej z budżetu województwa (25,8%). Zakup materiałów i usług stanowił największe obciążenie dla miast na prawach powiatu (8,5% wydatków ogółem), a najmniejsze dla budżetu województwa (0,7% wydatków ogółem). Na świadczenia na rzecz osób fizycznych najczęściej natomiast przeznaczono z budżetów gmin (13,1% wydatków ogółem), a najmniej z budżetu województwa (zaledwie 0,02%). W budżecie województwa istotną pozycją po stronie wydatków były dotacje (z udziałem 35,8%). Ten rodzaj wydatków stanowił tylko 4,4% ogółu wydatków powiatów. Na inwestycje stosunkowo najczęściej wydatkowano z budżetu województwa (17,7%), a najmniej z budżetów miast na prawach powiatu (10,2%).

Wykres 5. Wydatki budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w województwie łódzkim w 2017 r

^a Łódź, Piotrków Trybunalski, Skierniewice są gminami miejskimi mającymi status miasta na prawach powiatu

W 2017 r. wydatki gmin w przeliczeniu **na 1 mieszkańca** wyniosły przeciętnie 4323,15 zł, przy czym w gminach wiejskich ukształtowały się na poziomie 4684,38 zł, w gminach miejsko-wiejskich – 4146,13 zł, a w gminach miejskich – 3960,65 zł. Największe wydatki poniosły gminy wiejskie: Kleszczów (45300,85 zł), Rząśnia (11768,66 zł) i Szczerców (7346,27 zł), a najmniej wydatkowały gminy wiejskie: Bedlno (3339,50 zł), Zduny (3356,08 zł) i Andrespol (3397,06 zł).

Wydatki inwestycyjne gmin województwa łódzkiego wyniosły średnio 649,11 zł na 1 mieszkańca. Na inwestycje ze swego budżetu najczęściej przeznaczyły gminy wiejskie: Kleszczów (13340,07 zł), Rząśnia (4716,05 zł) i Daszyna (2726,18 zł), a najmniej gminy wiejskie: Łanięta (60,10 zł), Bielawy (73,00 zł) i Zduny (114,69 zł).

Przeciętne wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 5662,82 zł, w tym wydatki inwestycyjne per capita wyniosły 579,11 zł. Najwyższe wydatki ogółem na 1 mieszkańca poniosła Łódź (5681,41 zł). Natomiast największe wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca poniosły Skierniewice (707,55 zł). Piotrków Trybunalski przeciętnie na 1 mieszkańca wydał 5584,13 zł (501,73 zł stanowiły wydatki inwestycyjne).

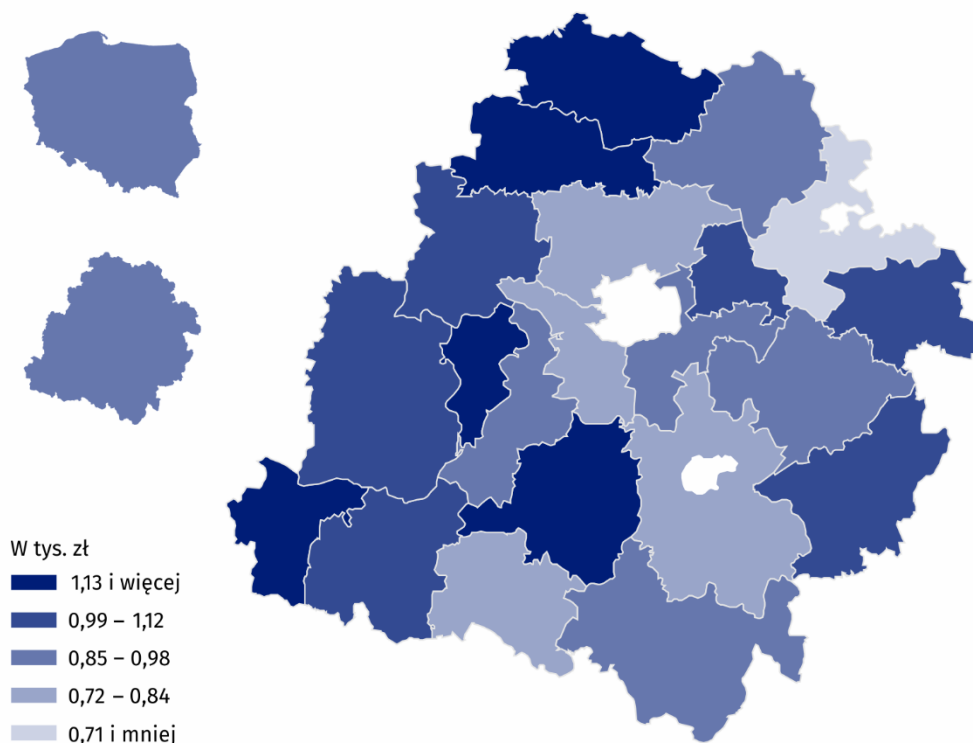
W 2017 r. wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 4323,15 zł.

W 2017 r. najwyższe wydatki ogółem na 1 mieszkańca poniosła Łódź (5681,41 zł).

Wydatki ogółem budżetów powiatów wyniosły w 2017 r. przeciętnie 975,49 zł na 1 mieszkańca, w tym inwestycyjne – 140,00 zł. Stosunkowo najwyższe wydatki odnotowano w powiatach: zduńskowolskim (1276,16 zł), kutnowskim (1193,36 zł) i wieruszowskim (1161,27 zł), a najniższe w: skierniewickim (605,00 zł), pajęczańskim (766,54 zł) i pabianickim (789,32 zł). Nieco inaczej w układzie terytorialnym przedstawiały się wydatki inwestycyjne z budżetów powiatów – najwyższe odnotowano w powiatach: opoczyńskim (271,99 zł na 1 mieszkańca), wieruszowskim (263,64 zł) i łódzkim wschodnim (227,18 zł), a najniższe w: pabianickim (61,24 zł), rawskim 79,94 zł) i bełchatowskim (85,88 zł).

Wydatki ogółem budżetów powiatów wyniosły w 2017 r. przeciętnie 975,49 zł na 1 mieszkańca.

Wykres 6. Wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2017 r

W 2017 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 105,0 mln zł (podczas gdy w 2016 r. odnotowano nadwyżkę sięgającą 439,8 mln zł). Na tę kwotę złożył się przede wszystkim deficyt budżetowy gmin (66,6 mln zł) oraz budżetów miast na prawach powiatu (60,2 mln zł), w nieco mniejszym stopniu deficyt budżetów powiatów (33,5 mln zł). Zarówno budżety gmin, powiatów, miast na prawach powiatu zakończyły 2017 r. bilansem ujemnym. Jedynie budżet województwa zakończył 2017 r. saldem dodatnim, podobnie jak w 2016 r. Na 199 funkcjonujących w województwie jednostek samorządu terytorialnego w 90 - 45,2% ogółu - wystąpiła nadwyżka budżetowa (w 2016 r. - 77,9%). Dla 3 jednostek relacja nadwyżki do wydatków przekroczyła 10%. Deficyt odnotowało 109 jednostek, przy czym w 10 jednostkach deficyt przekraczał 10% ogółu dochodów.

W 2017 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 105,0 mln zł.

Spośród 174 gmin województwa łódzkiego w 90 wydatki przekroczyły dochody, a w 84 nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych. Do gmin z relatywnie największym deficytem należały gminy wiejskie: Daszyna, w której wydatki przewyższyły dochody o 19,2% ogółu dochodów, Kiełczygłów z deficytem rzędu 14,8% ogółu dochodów oraz Czarnocin - 12,4%. Do gmin, które osiągnęły największą - w stosunku do ogółu dochodów - nadwyżkę budżetową należały gminy wiejskie: Nowosolna (relacja 13,0%), Lututów (11,4%) i Głuchów (9,6%).

W 2017 r. 2 miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt budżetowy w stosunku do ogółu dochodów: Łódź w wysokości 1,1% oraz Skierniewice (7,5%). Natomiast Piotrków Trybunalski odnotował nadwyżkę budżetową w wysokości 1,2% ogółu dochodów.

Wśród 21 powiatów województwa łódzkiego w 4 odnotowano nadwyżkę, a w 17 deficyt budżetowy. Stosunkowo największy deficyt, w stosunku do ogółu dochodów, wystąpił w powiecie opoczyńskim (16,8%), natomiast największą nadwyżką budżetową osiągnął powiat łaski (6,0% ogółu dochodów).

Budżet województwa zamknął się w 2017 r. nadwyżką rzędu 8,6% ogółu dochodów.

Uwagi

Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

Prezentowane dane o dochodach i wydatkach według działów obejmują wszystkie paragrafy dochodowe/wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

Przy przeliczaniu danych na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI.

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

Opracowanie merytoryczne:
Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych
Joanna Szmerka

Informatorium Statystyczne

tel.: (+48 42) 683 91 91, (+48 42) 683 91 92

e-mail: informatoriumLDZ@stat.gov.pl

www.lodz.stat.gov.pl

[@Lodz_STAT](https://twitter.com/Lodz_STAT)

Powiązane opracowania

[Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2016](#)

[Komunikat dotyczący deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2017 roku](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych – Finanse Publiczne](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Dochody jednostek samorządu terytorialnego](#)

[Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego](#)

[Gmina](#)

[Powiat](#)

[Województwo](#)

[Wydatki majątkowe budżetu państwa](#)